

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Romany Vostrejšové a soudců JUDr. Mileny Opatrné a JUDr. Leandry Zilvarové v právní věci žalobkyně: ██████████, nar. ██████████, bytem ██████████, zastoupené Davidem Záhumenským, advokátem se sídlem v Brně, Burešova 6, proti žalované: **Oblastní nemocnice Náchod**, a.s. se sídlem 547 69 Náchod, Purkyňova 446, IČ 26000202, zastoupené JUDr. Petrem Nuckollsem, advokátem se sídlem v 262 01 Ústí nad Orlicí, Barcalova 2, o ochranu osobnosti, o odvolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. července 2012 č.j. 16 C 144/2009-202, **t a k t o** :

I. Soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Věra Adámková **n e n í v y l o u č e n a** z projednávání a rozhodnutí věci.

II. Rozsudek soudu prvního stupně se zrušuje a věc **s e v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 3. července 2012 č.j. 16 C 144/2009-202 v odstavci I. výroku o věci samé zamítl žalobu, aby žalovaná zaslala žalobkyni písemnou omluvu ve znění v tomto odstavci specifikovaném a aby žalovaná zaplatila žalobkyni peněžní satisfakci ve výši 100.000,- Kč a v odstavci II. uložil žalobkyni zaplatit žalované na nákladech řízení 39.336,- Kč.

Vzhledem k tomu, že odůvodnění napadeného rozsudku zcela neodpovídá náležitostem úplného odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, pokládá odvolací soud v rámci srozumitelnosti odůvodnění tohoto rozhodnutí uvést následující:

a) Žalobkyně se žalobou doručenou Krajskému soudu v Hradci Králové (dále jen soud prvního stupně) domáhala vydání rozhodnutí, jímž by bylo žalované (přičemž ohledně procesního nástupnictví na straně žalované poukazuje odvolací soud na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 17. února 2014 č.j. 3 Co 303/2012-263) uložena povinnost zaslát žalobkyni omluvu ve znění formulovaném v žalobě a uložena povinnost zaplatit žalobkyni peněžní satisfakci ve výši 100.000,- Kč. Žalobu odůvodnila žalobkyně tvrzeními, že byla dne 16.9.2007 přijata s rozběhnutým porodem na porodnické oddělení nemocnice (oblastní nemocnice Rychnov nad Kněžnou, a.s. a dále také jen „nemocnice“), ve formuláři, který při přijetí podepsala a ani personálem nebyla poučena o vyšetřeních či zákrocích „které připadají v úvahu“, že si přála normální přirozený porod bez nadbytečných lékařských zákroků, při převozu na porodní sál se lékař oddělení při vyšetření pokusil u

žalobkyně bez jakéhokoliv upozornění a poučení provést zákrok – protržení vaku blan, žalobkyně tento zákrok odmítla, během celého porodu lékař ani porodní asistentky žalobkyni-rodičku neinformovali pravdivě a úplně o průběhu porodu a navrhovaných zákrocích a se žalobkyní téměř nekomunikovali a žalobkyně byla nucena se podřídit rutinní praxi bez ohledu na svá přání. Dále tvrdila, že v konečné fázi porodu před samotným narozením dítěte se lékař chystal bez předchozího upozornění provést lékařský výkon: nástřih hráze, žalobkyně ho upozorňovala, že si tento zákrok nepřeje, lékař však požadavek zcela ignoroval a výkon provedl proti její vůli, následně ihned po narození dítěte lékař přestříhl pupeční šňůru a přesto, že ho přítel žalobkyně (zřejmě u porodu přítomný) upozornil, že ji přestříhovat nemá, protože si přejí nechat pupečník dotepat, lékař tento požadavek ignoroval a přestříhl pupeční šňůru. Poté primář dětského oddělení odnesl zdravé dítě pryč od matky a ani jí ho neukázal, i když matka a její přítel jasně vyjádřili vůli mít dítě ihned u porodu u sebe. Konečně žalobkyně tvrdila, že si přála počkat na přirozený porod placenty, čemuž lékař také nevyhověl. Nástřih hráze, který lékař žalobkyni provedl, jí způsobil komplikace, ještě dlouho po porodu měla obtíže s vyprazdňováním a vytvořila se jí rozsáhlá třicentimetrová jizva. V odůvodnění žaloby žalobkyně shrnula, že postupem a chováním personálu nemocnice během porodu a po něm byla porušena práva žalobkyně na ochranu osobnosti a byla jí způsobena i materiální újma. Další zásah do svých osobnostních práv spatřovala žalobkyně v provedených úkonech na novorozenci, neboť bezprostředně po porodu lékař provedl přestřížení pupeční šňůry a odebral dítě od matky, přestože dítě bylo naprosto zdravé. Uvedené tvrzené zásahy do svých osobnostních práv vnímala žalobkyně velmi intenzivně, přičemž nástřih hráze vnímá jako zohavení a znásilnění.

b) Žalovaná nemocnice ve vyjádření k žalobě uvedla, že žalobkyně byla přijata s rozběhnutým porodem a po jejím přijetí nebyl dostatek času na vyhotovení formuláře, v němž by byla rodička poučena o vyšetřeních a zákrocích, které připadají v úvahu, jejich alternativách, možných rizicích a komplikacích těchto postupů. Při přijetí však byla žalobkyně poučena o vyšetření moči – což odmítla, byla poučena o měření krevního tlaku – což odmítla, byla poučena o měření teploty – což odmítla, na porodním sále byla poučena o monitoringu plodu pomocí CTG – což odmítla, byla poučena o příjmovém vyšetření na porodním lůžku – což odmítla, byla poučena o ToKo sondě, kterou odmítla. Dirrupce vaku blan byla lékařem provedena až po souhlasu rodičky, který dala až po opakovaném poučení o tom, že v důsledku odkládání tohoto zákroku se „plodu nedaří dobře“, byla poučena o kontrolním vyšetření moči na odloučení placenty, s čímž souhlasila, byla poučena o vhodnosti vyšetření moče po porodu – což odmítla. Žalovaná ve své obraně dále uvedla, že při porodu nedošlo k nadbytečným lékařským zákrokům a porod byl veden zcela profesionálně. Žalobkyně pak byla v zdravotnické dokumentaci důvodně označena jako nespolupracující konfliktní rodička, oddalováním souhlasu s dirrupcí vaku blan totiž ohrožovala na životě a zdraví plod i sebe samu, bezdůvodně lékaře napadala a vyhrožovala žalobou, její partner opakovaně chytal lékaře za ruce ve snaze fyzicky zabraňovat zákrokům. Nemocnice dále uvedla, že se nedopustila žádného neoprávněného protiprávního zásahu do práva žalobkyně na ochranu osobnosti a lékaři byli vedeni především snahou zabránit ohrožení plodu i žalobkyně na zdraví či životě. Stav novorozence dodatečně prokázal nezbytnost urychlování porodu a šetření plodu dalšího tlaku, plod měl pupečník kolem krčku, nižší svalový tonus a stagnační cyanosu periferií a hlavičky. Žalovaná nemocnice vždy, pokud to nepůsobil ohrožení života a zdraví, prováděla veškerá vyšetření a zákroky po

souhlasu žalobkyně, nic neprováděla proti její vůli, naopak žalobkyně ohrožovala zdraví i život svůj i plodu nadměrným pohybem na lůžku. Vzhledem k tomu, že plod byl porozen s určitými zdravotními komplikacemi u něho nastalými, tento fakt vyžadoval, aby byl pupečník přestřížen bezprostředně po porodu plodu a dítě bylo následně odneseno v doprovodu otce na novorozenecký box porodního sálu a již po jedné minutě sestra vrátila dítě žalobkyni na břicho.

c) Soud prvního stupně provedl ve věci dokazování, které bylo dle závěru odvolacího soudu směřováno spíše ke zjištění skutečností v eventuelním řízení o náhradu škody na zdraví, nežli pro řízení o žalobě o ochranu osobnosti, a to důkaz výsledkem svědků: Moniky Kovářové, porodní asistentky, MUDr. Jana Voráčka, lékaře nemocnice, MUDr. Miroslavy Hylmarové, porodní asistentky, MUDr. Jana Ondruše., lékaře žalované nemocnice, Tomáše Verneru, partnera žalobkyně a důkaz znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví – gynekologie a porodnictví.

d) Proti uvedenému rozsudku podala odvolání žalobkyně. V odvolání především namítla podjatost soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Věry Adámkové. Vyslovila přesvědčení, že soudkyně zaujala nepřátelskou reakci vůči žalobkyni vzhledem k závěrečným vyjádřením znalců v dané věci, že soudkyně položila žalobkyni zcela nemístný dotaz „o co jí vlastně touto žalobou jde, když dítě je zdravé a žije a když nástřih hráze má téměř každá rodící žena“, že soudkyně sdílí paternalistický postoj lékařů, který je patrně založen na její vlastní zkušenosti se socialistickým zdravotnictvím a že soudkyně zřejmě sdílí nadřazenost rozhodnutí lékaře nad svobodnou vůlí pacienta a konečně uvedla, že podjatost soudkyně se promítla i v samotném zamítavém rozhodnutí, ve kterém se soudkyně jednostranně vypořádala pouze s důkazy v neprospěch žalobkyně. V odvolání v argumentech napadajících nesprávnost rozhodnutí o věci samé brojila tím, že soudkyně žalobu nesprávně posuzovala z pohledu žaloby o náhradu škody na zdraví, zatímco se jednalo o žalobu o ochranu osobnosti, neposuzovala žalobu z hlediska tvrzeného zásahu do osobnostních práv žalobkyně a z tvrzeného neoprávněného zásahu do rodičovských práv. Namítla, že soud prvního stupně nepřipustil otázky žalobkyně na vyslychané svědky. Dále se odvolatelka vyjadřovala k problematice porodu vedeném v souladu se současnými poznatky vědy. Vyslovila přesvědčení, že žalovaná nemocnice svým přístupem v průběhu a následně po porodu neoprávněně zasáhla do osobnostních práv žalobkyně a navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě vyhoví, případně jej zruší a věc vrátí soudu prvního stupně.

e) Ve vyjádření k odvolání uvedla žalovaná, že žaloba je pro žalobkyni pouze prostředkem, kterým se snaží žalované vnutit své představy o porodech. Na jedné straně odvolatelka tvrdí a vytýká žalované neodborné jednání personálu, a na druhé straně vytýká soudu prvního stupně zjišťování, zda jednání zdravotnického personálu nemocnice bylo „lege artis. Odvolatelka pak zcela pomíjí, že se dostavila do nemocnice s již rozběhnutým porodem, na konci první otvírací doby porodní, čímž se sama připravila o možnost být před porodem podrobně informována o možnostech jeho vedení a o možnost určité lékařské výkony předem odsouhlasit. Žalovaná nemocnice zdůraznila, že v době, kdy se hlavička plodu prořezává hrází, již není dán časový prostor na informovaný souhlas s provedením nástřihu hráze, tento zákrok pak ani nebyl proveden proti vůli žalobkyně, neboť ta takovou vůli neprojevila, a i kdyby byla snad ve stavu, v němž se aktuálně nacházela, jakkoliv spontánně projevila nesouhlas s tímto zákrokem, nemohl by porodník tento projev (např. výkřik)

pokládat za odmítnutí tohoto výkonu a tento výkon neprovést, neboť to by za daných okolností mohlo být právem považováno za postup „non lege artis“, ne-li přímo za zanedbání povinné péče. Tento závěr se, dle nemocnice, vztahuje i na tvrzení ohledně ošetření novorozence bezprostředně po porodu. K údajnému neumožnění žalobkyně klást otázky znalcům v průběhu řízení před soudem prvního stupně pak nemocnice uvedla, že při jednání před soudem prvního stupně kladli zástupci žalobkyně znalcům takové otázky, které znalci právem s ohledem na svoji kvalifikaci, vnímali jako urážlivé a povinnost na ně odpovídat vnímali jako nedůstojnou. Žalovaná uvedla, že pokládá rozsudek soudu prvního stupně za věcně správný a navrhuje jeho potvrzení.

Odvolací soud konstatuje, že soud prvního stupně správně odhadl, že námitka podjatosti soudkyně zřejmě není důvodná, a proto v zájmu rychlé a účinné ochrany práv (viz § 6 o.s.ř.) dbal na to, aby průběh řízení nebyl tříštěn předkládáním věci k formálnímu rozhodnutí o námitce podjatosti a aby otázka podjatosti soudkyně soudu prvního stupně byla řešena až při rozhodování o řádném opravném prostředku. Předložení věci nadřízenému soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti ve stadiu, kdy tato námitka byla vznesena před vyhlášením rozsudku o věci samé, pokládá odvolací soud za správné. Touto námitkou se zabýval tedy až odvolací soud v průběhu odvolacího řízení před tím, nežli přistoupil k rozhodování o odvolání do rozsudku o věci samé. Odvolací soud má za to, že o věci nebylo rozhodnuto vyloučenou soudkyní a uzavírá, že není důvod pochybovat o vyloučení soudkyně se zřetelem na její poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Pokud žalobkyně měla výhrady k procesnímu postupu soudu v průběhu jednání před soudem prvního stupně, pak měla tyto výhrady v průběhu jednání také přednést. Pokud žalobkyně namítala, že soudkyně nepřipustila otázky zástupce žalobce vůči znalci, pak měla žalobkyně trvat na procesním postupu, podle kterého by soudkyně obsah vznesených otázek zaprotokovala a zároveň by zaprotokovala, proč tyto otázky nepřipouští. Procesní postup soudkyně vůči kterému mohla žalobkyně brojit procesními prostředky však nezakládá důvod spatřovat v tomto postupu podjatost soudce. Odvolací soud pokládá za nezbytné připomenout žalobkyni, že v dané věci se jednalo o řízení o ochranu osobnosti, v jehož rámci měla žalobkyně tvrdit a prokazovat porušení jejich osobnostních práv, a že z samotného charakteru žaloby o ochranu osobnosti se vymyká, aby soud posuzoval z medicínského hlediska každý výkon toho kterého lékaře v průběhu porodu, zvláště za situace, kdy dítě se zřejmě narodilo živé a zdravé. Nelze, nežli se pozastavit i nad přístupem žalobkyně, která se ve své účastnické výpovědi ani nezmínila o tom, zda se jednalo holčičku či chlapce, ve své žalobě se poněkud necitlivě vyjadřuje toliko o dítěti a celý porod rozebírá toliko z medicínského hlediska, bez jakéhokoliv citlivějšího přístupu, přesto, že se jedná o řízení o ochranu osobnosti

f) Odvolací soud však důrazně vytýká soudu prvního stupně, že přesto, že provedl rozsáhlé dokazování, nedovodil z těchto důkazů žádná zjištění a omezil se na konstatování v odůvodnění rozsudku, co vypověděli slyšení svědci a žalobkyně jako účastnice řízení, v případě svědkyně Miroslavy Hylmarové, se soud omezil na konstatování, co svědkyně Hylmarová uvedla. Odvolací soud vytýká soudu prvního stupně absenci stručného a jasného výkladu v odůvodnění rozsudku o tom, které skutečnosti (skutková zjištění) má soud za prokázané a které nikoliv a vytýká soudu prvního stupně, že se omezil na konstatování, co ten který svědek a žalobkyně při provádění dokazování jejich výsledkem uvedli. Ztěžší tedy mohl soud prvního stupně,

pokud nedovodil žádná skutková zjištění z provedených dokazování, dospět k závěru o skutkovém stavu věci: tedy jednotlivé prokázané (ne pouze uvedené!) skutečnosti promítnout do závěru o skutkovém stavu věci (tzv. skutkové věty), která stručně a výstižně vyjadřuje zjištěný skutkový stav věci (§ 153 odst. 1 o.s.ř.) a který je následně východiskem pro právní posouzení věci. Zákon soudu výslovně zakazuje, aby při vyhotovení rozsudku opisoval ze spisu skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Soud musí potřebné údaje, výklady a závěry formulovat v odůvodnění vlastními slovy, neboť jedině tak může být odůvodnění rozhodnutí stručné, jasné a v opravných řízeních přezkoumatelné.

Rozhodnutí soudu prvního stupně, ve kterém absentuje jakékoliv zjištění učiněné soudem prvního stupně z rozsáhlého dokazování je postiženo vadou řízení, která způsobuje nepřezkoumatelnost takového rozhodnutí, tedy nepřezkoumatelný rozsudek nelze v odvolacím řízení přezkoumat. Pokud by totiž chtěl odvolací soud dovodit jakákoliv zjištění učiněná v provedeného dokazování před soudem prvního stupně, pak by bylo nezbytné všechny důkazy opakovat. Přijaté rozhodnutí na základě zjištění učiněného až v odvolacím řízení by svojí povahou vlastně bylo rozhodnutím soudu prvního stupně, o všem tím by odvolací soud odňal účastníkům možnost na základě řádného opravného prostředku toto rozhodnutí přezkoumat.

Odvolacímu soudu z uvedených důvodů nezbylo nežli napadený rozsudek soudu prvního stupně pro jeho nepřezkoumatelnost dle § 219a odst. 1 písm.b) o.s.ř. zrušit proto, že toto rozhodnutí neobsahuje žádná zjištění učiněná soudem prvního stupně z provedeného rozsáhlého dokazování. Jako měřítko toho, zda je rozhodnutí soudu prvního stupně přezkoumatelné či nikoliv, pak pokládá odvolací soud především zájem účastníků na tom, aby mohli náležitě v odvolání použít odvolací důvody. Nedostatky v odůvodnění spočívající v absenci jakéhokoliv zjištění učiněného soudem, pak pokládá odvolací soud za takové nedostatky, které jsou na újmu odvolatele.

Na soudu prvního stupně bude, aby z jím provedených důkazů dovodil skutková zjištění, tedy uvedl, které skutečnosti má za prokázané a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, aby uvedl, jaký učinil závěr o skutkovém stavu věci a jak následně věc posoudil po právní stránce, přičemž musí dbát na to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je přípustné podat dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

V Praze dne 1. července 2014

JUDr. Romana Vostrejšová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Kůtová